

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 542-01-2/2020/4
Ljubljana, 29. 3. 2021

EPA 1439-VIII

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) sprejela

M n e n j e

k Delnemu poročilu o izvajanju Resolucije o Nacionalnem programu za mladino 2013–2022 za leta 2017, 2018 in 2019

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je v nadaljevanju 33. redne seje, 29. 3. 2021, obravnavala Delno poročilo o izvajanju Resolucije o Nacionalnem programu za mladino 2013–2022 za leta 2017, 2018 in 2019, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija se je **seznanila** s poročilom.

Delno poročilo je sestavljeno iz uvodne predstavitve podlage, opisa priprave, splošne ocene Urada za mladino in statistike, Poročila o izvajanju izvedbenega načrta Resolucije o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 za leto 2019, Vmesne evalvacije Resolucije o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 in Ocene Mladinskega sveta Slovenije o izvajanju Resolucije o nacionalnem programu za mladino 2013–2022. Predstavniki pristojnega ministrstva oz. Urada za mladino je ob tem pojasnil, da je to devetletni program, po katerem se posamezni ukrepi izvajajo čez celotno obdobje, nekateri so bili že izvedeni in cilji izpolnjeni, nekateri se izvajajo, nekateri pa se še bodo.

Komisija se je seznanila s splošno oceno po posameznih področjih nacionalnega programa za mladino. Na področju izobraževanja je bilo izvedenih mnogo ukrepov in veliko njih financiranih iz Evropskih strukturnih skladov. Po mednarodnih primerjalnih raziskavah naj bi bili slovenski mladi dobro uvrščeni. V letih 2017–2019 je bil narejen tudi pomemben napredek na sistemskem področju, predvsem z vajeništvom, na področju visokega šolstva itn., ki ustrezno deluje v smeri povezovanja trga dela in izobraževanja. Na področju zaposlovanja naj bi se zaposlovanje mladih izboljšalo, vendar pa je pandemija COVID-19 to populacijo najbolj prizadela, saj običajno delajo v najbolj fleksibilnih oblikah dela, kot je to delo za določen čas, delo po podjemni/avtorski pogodbi, študentsko delo itd. Na področju zdravja in dobrega počutja mladih so trendi pozitivni, sredstva so v veliki meri usmerjena v preventivne programe. Narašča zavedanje mladih o zdravem življenjskem slogu, vendar pa se na drugi strani močno krepijo problemi v zvezi z duševnim zdravjem mladih. Mladi namreč zelo občutijo stres v zvezi s pritiski, ki jih doživljajo v izobraževanju in pri

delu. Na področju bivanjskih razmer mladih so v letih 2017 in 2019 ukrepi umanjkali, po sprejemu novega Nacionalnega stanovanjskega programa so bili sprejeti nekateri sistemski in pilotni ukrepi, rezultatov pa še ni. Glede mladinskega sektorja je bilo prek Urada za mladino izvedenih več ukrepov, kot npr.: Javni poziv za sofinanciranje mladinskega dela, NPK Mladinski delavec, Rastimo skupaj, s katerimi se spodbuja mladinsko delo med lokalnimi skupnostmi, Javni razpis Zaposlitev v mladinskem sektorju, Javni razpis Aktivno državljanstvo za krepitev kompetenc mladih itd.

Komisija je ugotovila, da naj bi bilo za ukrepe 2017 namenjenih okrog 212 milijonov evrov, leta 2018 okrog 148 milijonov evrov in 2019 okrog 142 milijonov evrov.

Komisija se je seznanila tudi z oceno Mladinskega sveta Slovenije (MSS) glede izvajanja ukrepov in doseganjem ciljev iz Nacionalnega programa za mladino 2013–2022 v obravnavanih letih. MSS ugotavlja, da Izvedbeni načrt Nacionalnega programa za mladino za leta 2017–2019 vsebuje nekatere izboljšave, ki so nastale po lanski oceni triletnega izvajanja, vendar naj bi še vedno pomanjkljivo sledil zastavljenim ciljem iz resolucije. MSS tako opozarja na odsotnost ustreznih analiz o položaju mladih, saj mladinska politika pogosto ne odraža dejanskih potreb mladih in se ne ukvarja z dejanskim položajem mladih v družbi. Slovenija na nacionalni ravni nima sistemsko urejenega spremljanja položaja mladih, dejanske potrebe mladih niso pravilno identificirane; neustrezno in pomanjkljivo je spremljanje izvajanja programa in njegovih učinkov, zato se ne izvajajo izboljšave posameznih ukrepov oz. prilagoditve ukrepov dejanskemu položaju mladih, zlasti zaradi sprememb družbeno-ekonomskih razmer. Predstavnica je izpostavila odsotnost medsektorskega sodelovanja in vključevanja različnih deležnikov na nekaterih resornih ministrstvih, ki mladinski sektor in njegove deležnike ne prepoznavajo v zadostni meri kot relevantne pri oblikovanju, načrtovanju in izvajanju posameznih ukrepov, nanašajoč se na mlade in mladinske organizacije. MSS v svoji oceni izpostavlja nekatere ključne izzive, in sicer na področjih zaposlovanja, bivanjskih razmer in duševnega zdravja mladih. Brezposelnost med mladimi ostaja visoka, bivanjska problematika je trenutno najbolj akutno področje osamosvajanja mladih, javnih najemnih stanovanj ni, tržne cene so previsoke, krediti pa mladim brez zaposlitve za nedoločen čas skorajda nedosegljivi. Duševno zdravje je v Sloveniji še vedno premalo naslovljeno in sistemsko urejeno področje. Posledice slabo obravnavanega in nereguliranega področja občutijo tudi mladi, ki se ob svojem vstopu v samostojno življenje srečujejo še z mnogimi drugimi izzivi, kot so iskanje primerne zaposlitve in stanovanja, nezmožnost osamosvojitve, revščina, težke družinske razmere, stigma zaradi pripadnosti različnim manjšinam oz. deprivilegiranim skupinam v družbi. V zadnjem času pa je vpliv ukrepov ob pojavu koronavirusa še dodatno poslabšal socialni položaj in duševno zdravje mladih.

Komisija se je seznanila tudi s priporočili in izpostavila naslednja: zagotoviti zadostna in kontinuirana finančna in kadrovska sredstva za izvajanje programa, postaviti omejen nabor ključnih strateških prioritiet, ki so jasno formulirane in utemeljene na podlagi izvedenih analiz in ocen stanja, okrepiti položaj in pristojnosti koordinatorjev za izvajanje nacionalnega programa za mladino ter jim zagotoviti organizacijsko, kadrovsko in vodstveno podporo za nemoteno izvajanje ukrepov ter jim zagotoviti popoln pretok informacij, ki so relevantne za izvedbo ukrepov programa, uskladiti dinamiko in način poročanja med sektorskimi programi in nacionalnim programom za mladino, okrepiti sodelovanje mladih in njihovih predstavnikov z javnimi oblastmi na področju oblikovanja in izvajanja programa na vseh področjih, okrepiti sodelovanje

med nacionalnimi oblastmi in lokalnimi ravnmi, ko gre za izvajanje ciljev nacionalnega programa in okrepiti informiranje koordinatorjev programa znotraj različnih ministrstev, vladnih služb in drugih organov z aktivnostmi drugih resorjev ter okrepiti stike med njimi.

Komisija je podprla opozorila MSS in dodala, da poleg vseh omenjenih izziv, s katerimi se mladi srečujejo in ki vplivajo na nezadovoljiv položaj mladih v Sloveniji, obstaja še vrsto drugih negativnih vplivov, kot so npr. različna spletna omrežja. Obenem pa se mladi pri iskanju prve zaposlitve srečujejo še z dodatnimi omejitvami in preprekami, zato bi morala država sistemsko podpreti vključevanje še šolajočih se mladih v delovne in raziskovalne procese v raziskovalno-inovacijski in gospodarski sektor. S tem bi se jim tudi omogočilo hitrejšo vključitev na trg delovne sile in spodbudile karijerne priložnosti.

Komisija je tudi opozorila, da je treba vzpostaviti dodatne mehanizme za izvajanje programskih ukrepov oz. ciljev ter jih spremljati z evalvacijami, na podlagi katerih bo mogoče oblikovati nov nacionalni program z realno finančno oceno za njegovo izvedbo, pri čemer pa morajo biti vključeni vsi deležniki na področju mladinske politike.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Branimir Štrukelj.

Predsednik
Branimir Štrukelj, l.r.